

מראי מקומות - קידושין נ"ד

- (א) בכתנות כהונה- הק' תוס', איך שייך לקדש ע"י בגדי כהונה, הרי ודאי אין נתחללים, שהרי כלי שרת הם, וכלי שרת אינם נתחללים. ותי' דמיירי באותן בגדי כהונה שעדיין לא נתחנכו לעבודה, דאז אין קדושת כלי שרת עליהם אלא קדושת בדק הבית. אולם כ' הריטב"א "והנכון דכתנות כהונה אינם קדושת הגוף ככלי שרת, שהרי אין משתמשין בהן בגופן, ומכשירי עבודה הם, ודינם כקדושת דמים שיוצא לחולין בשוגג". וע' במשנה למלך (כלי המקדש ח', ה') שהק' על הריטב"א מהא דקיי"ל דבגדי כהונה שבלו נגנזים, ובשלמא אם יש להם קדושת הגוף, היינו טעמא דנגנזין, משום דאין להם פדיון, אבל אי אמרת שיש להם דין קדושת דמים, אמאי אין פודין אותם, והניח בצ"ע.
- (ב) הואיל וניתנו ליהנות בהן- פרש"י, שלכך הוקדשו מתחלה ליהנות בהן שוגגין. והק' המקדש דוד (ל"ה, ג', ד"ה אמרי') דהא בגדי כהונה באין מתרומת הלשכה, וא"כ לכאור' קדושת מעות הלשכה נתפסין על הבגדים, ואיך אפשר לעשות תנאים ולשייר בקדושת הבגדים. ותי' דמה דאמרי' דבאין מתרומת הלשכה, אין הביאור דצריך להיות ע"י אופן חילול דוקא, רק שצריך ליקח הבגדים באותן דמים, ויכול להקדיש הבגדים ע"י קריאת שם. וא"כ, כיון דאין צריך להיות הקנין דרך חילול דוקא, א"כ אפשר לעשות אותו קנין ע"י טצדקי, וכמו באומני בית אבטינס שמחללין להם קטורת כדאי' בפרק ד' דשקלים. וכ' דגם בקרבנות ציבור, מה שהקרבנות צריכים להיות באים מתרומת הלשכה, אין הביאור דצריך להיות דרך חילול דוקא, אלא יכול גם להיות באופן כנ"ל.
- (ג) לפי שלא ניתנה תורה למלאכי השרת- כ' המאירי דכיון שהם מותרין לשום אדם, ממילא אין בהם מעילה, ולכן כיון דמותרין לכהנים ליהנות מבגדי כהונה, גם ישראל לא יועיל בה. וכ"כ הריטב"א, שלא חילקה תורה בדיני' שיהיו קודש לזה וחולין לזה.
- (ד) כתנות כהונה שבלו מועלין בהם- הק' השלנל"מ, הא קיי"ל דכל דבר שנעשית מצותו אין מועלין בו, דהוי תרומת הדשן ובגדי כה"ג ביוה"כ ב' כתובים הבאים כא' ואין מלמדין, כדאי' ביומא (נט:). ותי' בשם הראב"ד דרק בעלמא לא גמרי' מבגדי כה"ג, אבל בגדי כהונה שבלו דומה לבגדי כה"ג, ולכן שפיר גמר מיני'. אולם ע' במשל"מ (מעילה ה', י"ד) שהק' על תי' זה דא"כ גם בגדי הדיוט יהיו צריכין גניזה כבגדי כה"ג, והניח בצ"ע. עוד תי' השלנל"מ דזה לא מקרי דבר שנעשית מצותו, דאי לאו משום דבלו השתא נמי חזו למצותן (וע"ש עוד מה שהק' ותי' לענין הא דהדליקו בבלאי מכנסי הכהנים בשמחת בית השואבה, ואכמ"ל). עוד הק' המאירי, למה מועלין בהן, הא קיי"ל דכל שהי' לו שעת היתר, כמו בשר קדשים שנפסל מלאכול, דשוב אין מועלין בהן, וא"כ מ"ש הכא. ותי' דכיון דמה שהי' מותר מעיקרא הוא רק משום שלא ניתן תורה למלאכי השרת, אז אי"ז נקרא שעת היתר לגמרי, ולכן לא אמרי' דכיון שהי' לו שעת היתר, מותר אף אח"כ.
- (ה) מאי לאו אפי' לא בלו- לכאור' ק', הרי אי' בפירוש בברייתא "שבלו", וא"כ מהו הה"א דאף בלא בלו. וכ' הריטב"א דס"ד דנקט בלו לרבותא, דלא פקעא קדושת הבגדים אע"פ דלא חזו לעבודת הכהונה, אבל ודאי גם בלא בלו ג"כ מועלים בהם.
- (ו) והא חומת העיר ומגדלותיה וכו'- פרש"י, דודאי חומת העיר ומגדלותיה אין בהם מעילה, שהרי אין אדם זהיר מליהנות מן החומה מלשכב עליה או לישב עליה ובצילה, שלא ניתנה תורה למלאכי השרת, אלא ודאי הותרו שגגתן. והק' הריטב"א, מהו הראי' מחומת העיר, הרי מן הדין אין בה מעילה, שהרי שאין מעילה במחובר בשום הקדש, וא"כ נמצא דלא הותרו כאן טפי משאר הקדשות. ולכן פי' (וכן הק' ופי' הרמב"ן) דקו' הגמ' הוא מהא דמועלין בעתיקין, דהיינו המעות עצמן, וקו' הגמ' הוא מהא

רבא, דנמצא דמה שאינו חייב בקרבן, אינו משום דלא נתחלל, אלא משום שלא עשה מעשה איסור של הוצאה כלל, שהרי קנין בטעות הוה).

(ט) **והתנן, הפודה מע"ש שלו מוסיף, וכו'- הגמ'** מוקים ל"י כר"י דס"ל מ"ש ממון הדיוט הוא. והוכיח תוס' (נג: ד"ה איהו) מכאן דאף בגבולין ס"ל לר"י דמ"ש ממון הדיוט הוא. אולם ע' בשלנל"מ (שם) שהביא ששי"ר שיי אינו כן, אלא דבגבולין כ"ע מודו דממון גבוה הוא. ומה דמבואר בגמרא דממון הדיוט הוא, תי' דמירי שאמר לה שיהי' המ"ש של המקבל מתנה כשיגיע לירושלים, ואה"נ, קודם שהגיע שם שפיר יכול הנותן לחזור.

(י) **כגון דיהיב ניהלי' בטיבלי', וקסבר מתנות שלא הורמו כמי שלא הורמו דמיין - פרש"י,** דאיכא מ"ד בעלמא דס"ל דכמי שהורמו דמיין, ומשמע דהוא ס"ל דאף עכשיו ממון גבוה הוא, אבל מתני' זו ס"ל לאו כמי שהורמו דמיין, ולכן בטבלי' הוי ממון הדיוט. אולם ע' ברמב"ם (מעשר שני ג', י"ז) שפסק דמעשר שני ממון גבוה הוא, לכן אינו נקנה במתנה אא"כ נתן לא כשהוא טבל. והק' הכסף משנה, הא פסק הרמב"ם (מעשרות ו', כ"א) דמתנות שלא הורמו כמי שהורמו דמיין, וא"כ מה מהני ליתנו כשהוא טבל. ותי' בשם הר"י קורקוס דדוקא לענין זה אמרי' דמתנות שלא הורמו לאו כמי שהורמו דמיין, דמה דס"ל לר"מ דמ"ש ממון גבוה הוא, היינו דוקא לאחר שכבר נקרא עליו שם מ"ש, אבל במצב של טבל, אף דמתנות שלא הורמו כמי שהורמו דמיין, מ"מ עכ"פ אי"ז נחשב ממון גבוה. וע' בקובץ הערות (נ"ב, י"ג, בהגה"ה) שכ' דביאור הדבר הוא משום דמה שמעשר שני הוא ממון גבוה, היינו משום הקדושה שבו, ואין בו קדושה עד שהורמו למעשה. ולפי מהלך זה, נמצא דאף סוגיין יכול לסבור כמ"ד דכמי שהורמו דמיין, ודלא כדברי רש"י (אלא דמה דאמרי' "וקסבר", אין הכוונה דקסבר כן בעלמא, אלא דקסבר כן כאן).

(יא) **כגון דיהיב ניהלי' בטיבלי', וקסבר מתנות שלא הורמו וכו'- הק' הרש"ש,** הא אפי'

דרואין דהמענות מיוחדין לחומת העיר ומגדלותיה, שהם צרכי הדיוט, אלמא הקילו בקדושתן, דאע"ג דאין מעילה על החומה לאחר בנינו מן הדין, מ"מ כיון דצרכי הדיוט הם, לא הי' לנו להוציא בהו מעות שירי הלשכה שהם קדושים. ומדאקילו בקדושתן לבנות החומה מהם, אלמא שהקדישום ע"מ שלא ימעלו בהם. וא"כ, אם איתא דכיון דאשתרי מעילה בבגדי כהונה אשתרי לגמרי, ה"נ נימא גבי שירי לשכה כן, דהואיל ואשתרו בהו שאין מועלין בהן כשעושין מהם במזיד צרכי הדיוט, אשתרי לגמרי ואפי' בגופייהו לא יהא מעילה, אלא ודאי ש"מ דאע"ג דאין מועלין בהם כשמוציאין אותן בצרכי הדיוט, מועלין בהם בשאר דברים.

(ז) **תרי תנאי נינהו ואליבא דר"י - הק' הרשב"א,** כיון דממ"נ צריך לומר דתנאי היא, למה צריך לשבש הברייתא לומר דר"י היא, לימא ר"מ היא ותנאי היא אליבא דר"מ. ותי' דמבואר בנדריים דההיא משנה שם צריך לאוקמי כתנאי, וא"כ, ניח"ל לאוקמי כתנאי דכבר שמעי' דפליגי אליבא דר"י, מלחדש פלוגתא חדשה אליבא דר"מ.

(ח) **וכי מאחר דאין מתחלל, קרבן במאי מחייב -** כ' הרש"ש, דקו' הגמ' אתי אליבא דאביי, דס"ל דכל מה דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד מהני, דאי לרבא דס"ל דלא מהני, והא דלקי בלאו דתמורה היינו משום דעבר אמירא דרחמנא, א"כ לימא דמייתי קרבן כאן משום דעבר אמירא דרחמנא. וכ' דמזה הוא סיוע לדעת הרמב"ם דפסק כאביי (דהגמ' כאן הק' בפשיטות אליבאי). אולם ע' בקובץ הערות (נ"ה, ב'), דכ' להסתפק שם אם מה שיוצא הקדש לחולין ע"י מעילה היינו, דע"י הוצאה לחולין גורמת החיוב מעילה, או אדרבה, ע"י החיוב מעילה יוצא לחולין. וכ' דלכאו' יש להביא ראי' מסוגיין דהיכא דלא אהנו מעשיו אינו חייב במעילה, אלמא דהיציאה לחולין גורם החיוב מעילה. אלא דכ' דאינו ראי', דטעמא דר"מ דאינו מתחלל בשוגג הוא משום דהוה קנין בטעות, ובכה"ג אינה מעשה הוצאה כלל, וכיון דאין כאן מעשה הוצאה כלל, ודאי אינו עובר באיסור מעילה (ולפ"ז גם מיושב הסוגיא לפי

למ"ד כשהורמו, היינו דוקא בנגמרה מלאכתן. וצידד דאם אמרי' דלר"מ מקח קובעת אפי' אם לא נגמרה מלאכתן, א"ש, די"ל דמתנה כמכר דמי. אבל הביא מהתוס' יו"ט דלכ"ע מתנה לא מהני לקבוע, ולכן כ' דעכ"פ לפי מש"כ הכסף משנה בשם הר"י קורקוס (שהבאנו לעיל), א"ש בפשיטות, דבאמת סוגיין אתי לכ"ע בלא"ה.

(ב) והכא במאי עסקי' כגון דיהיב כשהוא סמדר ודלא כר' יוסי- הק' הריטב"א (ועוד ראשונים), לוקמי' אף כר' יוסי וכגון דיהיב ל"י קודם שנעשה סמדר. ותי' דבעי לאוקמא כרבנן דהלכתא כוותיהו. "א"נ, דמקמי סמדר לא חשיבי מידי, וכפירות שלא באו לעולם חשיב, ולא מצי מקנה להו לרבנן מיהת, ואע"ג דהא ר"מ היא, לא בעי לאוקמי בההיא פלוגתא דלית הלכתא כרבי מאיר".